

MATE RADOVIĆ (1974. – 2018.)**U 45. godini života, 17. rujna 2018., umro je Mate Radović, kustos Arheološkog muzeja Zadar.**

Rodio se 27. srpnja 1974. godine u Zadru. Osnovnoškolsko obrazovanje završio je u školi „Vlado Bagat“ u Privlaci, a srednje u Tehničkom školskom centru u Zadru, čime je stekao stručno zvanje elektrotehničara. Godine 1993. na Filozofskom fakultetu u Zadru upisao je dvopredmetni studij povijesti i arheologije. Kao pripadnik 112. brigade Hrvatske vojske sudjelovao je 1995. godine u Domovinskom ratu. Godine 2002., obranivši temu pod naslovom *Oružje kod Hrvata u ranom srednjem vijeku na području primorske Hrvatske i zaleđa u svjetlu izvorne arheološke građe*, diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zadru i stekao stručni naziv profesora povijesti i diplomiranog arheologa. Po završetku studija nastavio je daljnje znanstveno usavršavanje upisavši 2004. godine na Sveučilištu u Zadru poslijediplomski magistarski studij iz Arheologije istočnog Jadrana, grana Srednjovjekovne arheologije, u sklopu kojeg je obrađivao temu *Starohrvatska groblja od 7. do 12. stoljeća na području Dalmacije omeđenom rijekama Zrmanjom i Krkom*. U akademskoj godini 2017./2018. upisao je doktorski studij te pripremao rad naslova *Nin i uža okolica od 7. stoljeća do 1669. godine u svjetlu izvorne arheološke građe*.

U Arheološkom muzeju Zadar zaposlio se 30. studenog 2006., na mjesto kustosa pripravnika u Muzeju ninskih starina u Ninu, a 2008., nakon polaganja stručnog ispita, stekao je zvanje kustosa. Tijekom godina rada u Muzeju Mate je obnašao cijeli niz funkcija; bio je članom Stručnog vijeća Muzeja, članom Upravnog vijeća, voditeljem Muzeja ninskih starina i voditeljem zbirke kamenih spomenika iz Nina, zbirke koštanih predmeta iz Nina, zbirke prapovijesne keramike iz Nina, zbirke ranosrednjovjekovne keramike iz Nina, zbirke antičkih fresaka, mozaika i opeka iz Nina i zbirke novca iz Nina.

MATE RADOVIĆ (1974 – 2018)

Slika 1. Mate Radović na kninskoj tvrđavi 1995. godine
Figure 1. Mate Radović at Knin Fortress, 1995

foto / photo: I. Čurković

Slika 2. Arheološko istraživanje kod crkve sv. Petra u Starigrad Paklenici 1999. godine

Figure 2. Archaeological excavations at St. Peter's Church, Starigrad Paklenica 1999

foto / photo: F. Nedved

Prvo upoznavanje s arheološkim istraživanjima Mate je bilo tijekom studentske prakse 1998. godine kod crkve sv. Križa u Ninu. Iduće godine u jesen sudjelovao je, kao vanjski suradnik Arheološkog muzeja Zadar, na istraživanju kod crkve sv. Petra u Starigradu Paklenici. Tijekom tog istraživanja, jednog popodneva, u Starigradu su nas posjetile tri studentice engleskog i talijanskog jezika. Među njima je bila i Ivana, Matina buduća supruga. Kao vanjski suradnik Arheološkog muzeja, Mate je sudjelovao u više od 20 arheoloških kampanja. Nakon zaposlenja samostalno je vodio brojna istraživanja, od kojih je najveći broj bio u Ninu, poput Banovca, Gornjih vrata, Plokate, Hrama, Kneževe palače, Sv. Grgura, Školskog vrta, Ždrijaca, Kandije male, Bedema i drugih. Posebno se angažirao oko istraživanja nalazišta Smratina u Viru, na kojem je uz Muzej sudjelovalo i Sveučilište u Zadru. Na tom nalazištu, koje je vodio s kolegom Tomislavom Fabijanićem, otkriveni su ostatci srednjovjekovne i ranokršćanske crkve, velika količina sitne građe i kamenog namještaja.

Već kod prvih zajedničkih istraživanja u Starigradu i crkve sv. Tome u Vrsima, prije gotovo dvadeset godina, oduševila me lakoća kojom je Mate pristupao mještanima. Znao je pobuditi kod njih interes za arheologiju, privoliti ih da se aktivno uključe u istraživanja i osvijestiti ih o važnosti očuvanja kulturne baštine. Za 2019. godinu Mate je pripremao revizijsko istraživanje ostataka crkve sv. Marije u Ninu.

Prvo iskustvo vezano za izložbenu djelatnost Mate je stekao 2005. godine, surađujući na realizaciji izložbe autorice Marije Kolege *Srednja ulica grada Nina – svjedok vremena*. Tijekom radnog vijeka u Muzeju realizirao je dvije izložbe. U prosincu 2012. u sklopu programa znanstvenog skupa

Mate Radović, Curator of the Archaeological Museum Zadar, died on 17 September 2018, aged 44.

He was born in Zadar on 27 July 1974. He completed his elementary education in Privlaka and his secondary education at Zadar Trade School, becoming electrotechnician. In 1993 he enrolled History and Archaeology at the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zadar. He took part in the Homeland War as a member of the 112th Brigade of Croatian Army. In 2002 he obtained his degree in History and Archaeology (Professor of History and BA Archaeology) with his graduation thesis *Arms of the Croats in the Early Middle Ages in Littoral Croatia and its Hinterland in Light of Original Archaeological Evidence*. Taking further training, he enrolled in a Master's program in Archaeology of Eastern Adriatic (sub-program Medieval Archaeology) at the University of Zadar in 2004. His MA thesis was *Old Croatian Graves from the 7th-12th Centuries in Dalmatia between Zrmanja and Krka Rivers*. In the academic year of 2017/2018 he took up a doctoral study. His doctoral thesis was *Nin and Its Immediate Surroundings from the 7th century to 1669, in Light of Original Archaeological Evidence*.

Slika 3. Istraživanje na Trgu Kraljevac u Ninu

Figure 3. Excavations in Kraljevac Square, Nin

foto / photo: fototeka Arheološkog muzeja Zadar / Photo Archive of Archaeological Museum Zadar

On 30 November 2006 he started working as Apprentice Curator at the Museum of Nin Antiquities (part of Archaeological Museum Zadar). In 2008, having passed his professional exam, he became Curator. Over the years, Mate held various positions in the Museum. He was a member of the Board of Experts, member of the Governing Board, Head of the Museum of Nin Antiquities and curator of the collection of Nin stone monuments, collection

Slika 4. Otvaranje izložbe *Don Luka Jelić i Nin* u Muzeju ninskih starina u Ninu 2012. godine

Figure 4. Opening of *Father Luka Jelić and Nin* exhibition in Museum of Nin Antiquities, Nin 2012

foto / photo: fototeka Arheološkog muzeja Zadar / Photo Archive of Archaeological Museum Zadar

Slika 5. Za radnim stolom u Muzeju ninskih starina
Figure 5. At his desk, Museum of Nin Antiquities

foto / photo: fototeka Arheološkog muzeja Zadar / Photo Archive of Archaeological Museum Zadar

of Nin bone artifacts, collection of Nin prehistorical pottery, collection of Nin Early Medieval pottery, collection of Roman frescos, mosaics and bricks from Nin and collection of Nin coins.

Mate had his first encounter with archaeological excavations as a student trainee in 1998, at the Church of the Holy Cross in Nin. In autumn of the following year he took part, as an external associate of Archaeological Museum Zadar, in the excavation at St. Peter's Church in Starigrad Paklenica. One afternoon, three female students of English and Italian visited us at the Starigrad site. Among them was Ivana, Mate's future wife. As an external associate of the Archaeological Museum, Mate participated in more than 20 archaeological campaigns. Later, as a full-time employee, he led numerous excavations, most of them in Nin area: Banovac, Gornja vrata, Plokata, Hram, Rector's Palace, St. Gregory's Church, Školski vrt, Ždrijac, Kandija mala, Bedem etc. He took a particularly active role in the excavations at Smratine site on the island of Vir – a joint effort of the Museum and University of Zadar. At the site, where he and his colleague Tomislav Fabijanić led the excavations, remains of a Medieval and Early Christian church were found, together with a large quantity of small material and stone furniture.

From our very first joint excavations – in Starigrad and at St. Thomas' Church in Vrsi – I have been thrilled with Mate's way with the locals. Approaching them easily, he would arouse interest in archaeology in them, persuade them to become actively involved in excavations and raise their awareness about the importance of preserving the cultural heritage. For 2019, Mate was preparing a revision excavation of the remnants of St. Mary's Church in Nin.

The first exhibition Mate worked on was his colleague Marija Kolega's exhibition *Nin's Main Street – Witness to Its Time* in 2005. During his employment at the Museum he prepared two exhibitions. In December 2012, as part of the *Croatian Archaeology and the Treaty of Aachen 812 – 2012 Conference* marking the 90th anniversary of Father Luka Jelić's death and the 180th anniversary of Archaeological Museum Zadar, he prepared the exhibition *Father Luka Jelić and Nin*. Originally organized in the Museum of Nin Antiquities, the exhibition later toured the museums in Kaštela (March 2013), Koprivnica (May 2014) and Labin (January 2015). In June 2017, together with Robert Maršić, he organized the exhibition *Nin Locals on Photographs from the Photo Archive of Archaeological Museum Zadar*. The exhibition contained 60 photos with the scenes of everyday life in Nin between 1955 and 1989. It stirred up great interest of the public and had to be organized once again in October the same year. The topics and the way they were prepared indicated that Mate was primarily focused on the locals, trying to stimulate their contacts with the

Hrvatska arheologija i Aachenski mir 812. – 2012., povodom 90. godišnjice smrti don Luke Jelića i 180. obljetnice Arheološkog muzeja Zadar, realizirao je izložbu *Don Luka Jelić i Nin*. Izložba je izvorno upriličena u Muzeju ninskih starina, dok je u ožujku 2013. gostovala u Muzeju grada Kaštela, u svibnju 2014. u Muzeju grada Koprivnice i u siječnju 2015. u Narodnom muzeju u Labinu. U lipnju 2017. godine, u suradnji s kolegom Robertom Maršićem, u Muzeju ninskih starina realizirao je izložbu *Mještani Nina na fotografijama iz fototeke Arheološkog muzeja Zadar*. Ova je izložba, koja kroz 60 fotografija prati javni život Nina u razdoblju od 1955. do 1989. godine, polučila izniman interes javnosti te je ponovno postavljena u istom prostoru u listopadu iste godine. Iz odabira tema, pa i načina realizacije, vidljivo je kako je Matin izložbeni rad prvenstveno bio usmjeren prema mještanima koje je nastojao povezati s Muzejom i senzibilizirati za teme kojima se Muzej bavi. Kako bi Ninjanke i Ninjane privukao u Muzej, Mate je tijekom cijele godine organizirao brojne gostujuće izložbe koje su u pravilu slijedila ugodna druženja uz hranu i piće. Zahvaljujući upravo njegovu angažmanu Muzej ninskih starina prestao je biti „ozbiljna i mrka“ kulturna ustanova i postao prostor susreta i druženja. Za 2019. godinu Mate je planirao, s kolegom Tomislavom Fabijanićem, realizirati izložbu posvećenu višegodišnjem istraživanju nalazišta Smratina na otoku Viru.

Baveći se znanstvenim radom, Mate je samostalno ili u koautorstvu sudjelovao u izlaganjima na sedam znanstvenih

Slika 6. Prilikom otvorenja izložbe *Renesansa na Papinjoj poljani* u Zadru 2017. godine sa prijateljem Ivicom Čurkovićem i suprugom Ivanom.

Figure 6. At opening of *Renaissance in Papina poljana Square* exhibition, with friend Ivica Čurković and wife Ivana, Zadar 2017

foto / photo: fototeka Arheološkog muzeja Zadar / Photo Archive of Archaeological Museum Zadar

Museum and provoke their interest in the Museum's activities. In order to attract the citizens of Nin to the museum, Mate kept organizing numerous visiting exhibitions throughout the year. They were regularly followed by friendly get-togethers with food and drinks. It was owing to Mate's efforts that the Museum of Nin Antiquities stopped being a "stern and grim" cultural institution and became a friendly meeting point. In 2019, Mate and Dr. Tomislav Fabijanić planned to prepare an exhibition dedicated to the long-time excavations at Smratina site on the island of Vir.

As a single author or co-author, Mate presented his papers at seven conferences. The first one was the *Early Medieval Cemeteries Formed around Residential Buildings in Nin* that he presented at the 2007 conference on Friar Lujo Marun, organized in Skradin and Knin. In addition to the conference reports, he also wrote a number of professional articles and scientific and other papers, mostly related to the medieval period

skupova. Prvo među njima, naslovljeno *Ranosrednjovjekovna groblja formirana uokolo stambenih objekata u Ninu*, održao je 2007. na Znanstvenom skupu o fra Luji Marunu koji je bio organiziran u Skradinu i Kninu. Uz izlaganja, napisao je i veći broj znanstvenih, stručnih i nerazvrstanih radova, uglavnom vezanih uz srednjovjekovno razdoblje te prostor Nina i okolice. Uvijek je rado pomagao drugima u njihovu radu, pa je tako bio i jedan od recenzenata knjige Marije Dejanović: *Nin – prva prijestolnica Hrvata*.

Kao aktivan član često je i rado išao na skupove Hrvatskog arheološkog društva, razmjenjujući pritom znanje i iskustvo i dogovarajući buduće suradnje s kolegama. Bio je osviješten o potrebi javnog promoviranja struke te je često i uspješno nastupao u radijskim i televizijskim emisijama i komunicirao s tiskanim i elektroničkim medijima. Volio je svoj rodni Vir pa je u ured stavio naljepnicu „TORCIDA OTOK VIR“ ubrzo nakon što je navijačka udruga osnovana. Ljubav prema rodnom mjestu Viru i volju da doprinese njegovu razvoju prepoznali su i njegovi sumještani koji su ga više puta birali u Općinsko vijeće u kojem je obnašao funkciju predsjednika i potpredsjednika.

Njegov prerani odlazak ostavio nas je u nevjerici. Svi koji smo ga poznavali sjećat ćemo ga se kao čovjeka vedra duha, koji je volio okupljati ljude, bio uvijek pristupačan i spreman pomoći.

and Nin and its surroundings. He would always gladly help others in their work. For example, he was one of the reviewers of Marija Dejanović's book *Nin – the First Capital of Croats*.

A very active member of the Croatian Archaeological Association, he regularly shared his knowledge and experience and arranged cooperation with his colleagues. He was aware of the necessity of promotion of archaeology, so he often appeared on radio and TV shows and communicated with the press and electronic media. He loved his native Vir. As soon as the local football club fans was established, he put a sticker of the club in his office. His love for his native town and his will to contribute to it was recognized by his fellow-townsmen: They repeatedly elected him in the Municipal Council as president and vice-president.

His premature death was a shock to all of us who knew him. We will remember him as a cheerful person who liked to gather people around him and who was always friendly and willing to help.

**Popis javno objavljenih radova /
Papers published:**

- Kolega, M. – Radović, M., 2007 – Nin – Banovac, *Hrvatski arheološki godišnjak* 3 (2006), Zagreb, 2007, 333-334.
- Radović, M., 2007 – Sveti Juraj na Torovima, *Virski list* 2, Zadar, 2007, 32.
- Radović, M., 2008 – Nin – Plokata, *Hrvatski arheološki godišnjak* 4 (2007), Zagreb, 2008, 396-397.
- Radović, M., 2009 – Nin – Sv. Grgur, *Hrvatski arheološki godišnjak* 5 (2008), Zagreb, 2009, 490-491.
- Radović, M., 2010 – Arheološko povijesne crtice o Viru, *Vir i okolica*, Zagreb, 2010, 52-62.
- Radović, M., 2010 – Starohrvatski grobovi otkriveni na položaju Banovac u Ninu, *Diadora* 24, Zadar, 2010, 161-178.
- Kolega, M. – Radović, M., 2010 – Povijest zbirke u Ninu, *Vir i okolica*, Zagreb, 2010, 74-82.
- Radović, M., 2011 – Nin – Banovac, *Hrvatski arheološki godišnjak* 7 (2010), Zagreb, 2011, 547-548.
- Radović, M., 2011 – Nin – Kneževa palača, *Hrvatski arheološki godišnjak* 7 (2010), Zagreb, 2011, 549.
- Radović, M., 2012 – Nin – hram, *Hrvatski arheološki godišnjak* 8 (2011), Zagreb, 2012, 538-539.
- Radović, M., 2012 – *Don Luka Jelić i Nin*, katalog izložbe, Zadar, 2012.
- Radović, M., 2013 – Nin – k. č. 1199, *Hrvatski arheološki godišnjak* 9 (2012), Zagreb, 2013, 609.
- Radović, M., 2013 – Povijest istraživanja, *Arheološka istraživanja okoliša crkve Sv. Križa u Ninu*, katalog izložbe, Nin, 2013, 9-13.
- Kolega, M. – Radović, M., 2015 – Rezultati završne arheološke kampanje na lokalitetu Banovac u Ninu, *Izdanja Had-a* 30 (2012), Zagreb 2015, 31-38.

- Kolega, M. – Radović, M., 2015 – Nove spoznaje o urbanizaciji antičke Enone, *Antiquitatis Sollemnia Antidoron Mate Suić*, Zagreb, 2015, 24-25.
- Radović, M., 2017 – *Mještani Nina na fotografijama iz fototeke Arheološkog muzeja Zadar*, katalog izložbe, Zadar, 2017.

Izlaganja na znanstvenim skupovima / Papers presented at conferences:

- Ranosrednjovjekovna groblja formirana uokolo stambenih objekata u Ninu, *Znanstveni skup o fra Luji Marunu u povodu 150. obljetnice rođenja (1857. – 2007.)*, Skradin – Knin, 7. – 8. prosinca 2007.
- Kneževa palača u Ninu (koautorstvo Majda Predovan), *Znanstveni skup HAD-a. Arheologija varaždinskog kraja i srednjega Podravlja*, Varaždin, 11. – 15. listopada 2010.
- Waterlogged wood preservation problems: The case of the Mediaeval Boats of Nin (koautorstvo Irena Radić Rossi i Peter Fix), *4th International Congress on Underwater Archaeology. Upravljanje podvodnom kulturnom baštinom*, Zadar 29. rujna – 02. listopada 2011.
- Rezultati završne arheološke kampanje na lokalitetu Banovac u Ninu (koautorstvo Marija Kolega), *Znanstveni skup HAD-a. Arheologija na otocima*, Mali Lošinj, 01. – 04. listopada 2012.
- Vir – Smratina: prilog arheološkoj topografiji sjeverne Dalmacije (koautorstvo Tomislav Fabijanić), *3. međunarodni znanstveni skup Dani Stjepana Gunjače*, Split, 22. – 24. listopada 2013.
- Srednjovjekovni nalazi na otoku Viru (koautorstvo Tomislav Fabijanić), *Otok Vir*, Znanstveni skup, Zadar – Vir, 16. – 18. travnja 2015.
- Nove spoznaje o urbanizaciji antičke Enone (koautorstvo Marija Kolega), *Antiquitatis sollemnia – Antidoron Mate Suić*, Znanstveni skup, Zadar – Zagreb, 3. – 7. studenog 2015.